57e Jaargang No. 17456

Vrijdag 17 Mei 1940

Haarlem's Dagblad

Verschijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen

Uitgave Laurens Coster, Maatschappij voor Courant-Uitgaven en Algem. Drukkerij N.V. Bureaux: Grootе Houtstraat 93, bijkantoor Soendaplein 37. Postgirodienst 38810. Drukkerij: Zulder Buiten Spaarne 12. Telefoon: Directie 13082, Hoofdred. 15054, Redactie 10600, Drukkerij 10132, 12713. Administratie 10724, 14825. Soendaplein 12230.

Directie: P. W. PEEREBOOM en ROBERT PEEREBOOM

Hoofdredacteur: ROBERT PEEREBOOM

Abonnementen per week *f* 0.25, per maand *f* 1.10, per 3 maanden *f* 3.25, franco per post *f* 3.55, losse nummers 6 cent per ex. Advertentiën: 1-5 regels *f* 1.75, elke regel meer *f* 0.35. Reclames *f* 0.60 per regel. Regelabonnementstarieven op aanvraag. Vraag en aanbod 1-4 regels *f* 0.60, elke regel meer *f* 0.15. Groentjes zie rubriek.

De Nederlandsche Dagbladen

De bladen, behoorende tot de Nederlandsche dagbladpers, zullen tijdens den duur der bezetting door de militaire autoriteiten verschijnen, zonder dat op deze bladen een voor-censuur wordt uitgeoefend.

Deze tegemoetkomende houding veronderstelt natuurlijk een absoluut loyale houding van uitgevers en redacteuren.

Hervatting.

Het normale leven wordt thans zoowel in particulieren als in maatschappelijken zin hervat. Uit de maatregelen door het Duitsche militaire gezag genomen, blijkt dat dit daartoe de grootste bereidheid toont en vertrouwen stelt in de bereidwilligheid der Nederlanders tot handhaving van orde en rust. Inderdaad is die duidelijk gebleken; men treedt ook in dit district zeer rustig en correct op en de arbeid wordt overal hervat. Dit district, waarmee dan Haarlem en de onmiddellijke omgeving van de stad wordt bedoeld, is gespaard gebleven voor alle verwoesting van den oorlog. Laat ons daar dankbaar voor zijn, evenals wij dankbaar zijn voor de schoonheid der natuur in deze ondanks alles prachtige lente. En evenals wij dankbaar zijn voor het vele goede en schoone dat in ons persoonlijk leven is gebleven. Het feit dat het oorlogsgeweld hier geen vernietiging heeft veroorzaakt brengt mee dat de hervatting van het normale leven inderdaad snel geschieden kan. Aller vlotte medewerking daartoe is natuurlijk noodig en wij gelooven dat het daaraan niet zal ontbreken.

Een zware taak rust op het Haarlemsche gemeentebestuur, dat tal van nieuwe maatregelen ten uitvoer moet brengen, ettelijke vragen beantwoorden en allerlei moeilijkheden oplossen. Er wordt zeer hard gewerkt en dat geschiedt steeds onder de persoonlijke leiding van burgemeester De Vos van Steenwijk, wiens onvermoeibare activiteit, groote bereidwilligheid en helder inzicht de bewondering opwekken van allen die met hem in contact komen. In dezen zeer moeilijken tijd blijkt duidelijker dan ooit welk een voortreffelijken burgemeester Haarlem in hem verworven heeft.

De zon straalt, de lente bloeit. Buiten ons land woedt de oorlog voort. Die is nu ver van ons. Maar een hartelijk woord van diepe deelneming en medegevoel zij hier gericht tot hen, die dierbare naasten verloren hebben. Moge de vriendschap en sympathie van zoovelen hen helpen om hun verlies te dragen als sterke menschen. Belnoedigingen hebben ook die zeer velen noodig, die nog in onzekerheid omtrent het lot der hunnen verkeeren. Daar zijn er natuurlijk veel voor wie die onzekerheid tenslotte in vreugde en bevrijding van vrees verkeeren zal. Mogen zij allen moed houden.

Wij kunnen ons verheugen in de blijdschap der jonge kinderen, die gelukkig de zorg en het leed van dezen zwaren tijd niet ervaren kunnen zooals wij volwassenen, en die als altijd van hun spel en van de lente genieten. Laten onze zorgen hun levensvreugde niet verduisteren; laten wij allen pogen blij te zijn met hen. En daar is ook de vertroosting die de Kunst — muziek, schilderkunst, litteratuur — ons schenken kan en die, als wij haar schoonheid beleven, is als een balsem. Daar is de vreugde in ons gezinsleven. De taak der vrouw en moeder in dezen tijd is groot. En zij beseft dit en weet die te vervullen met een toewijding en een begrip dat de mannen tot eerbied en dankbaarheid stemt. Als Holland later aan dezen tijd terugdenkt zal het met ontroering verwijlen bij hetgeen de Hollandsche vrouwen, niet alleen in maatschappelijk opzicht maar ook en vooral in haar gezinnen en vaak in haar ganschen kring hebben gedaan.

R. P.

Ook na donker weer op straat.

DEN HAAG, 16 Mei. (Officieel) De Duitsche Militaire Bevelhebber in Holland maakt bekend: Onder onmiddellijke opheffing van alle anders luidende beslissingen, tot nu toe genomen, wordt bepaald, dat de burgerbevolking ook na intreden van de duisternis haar volle bewegingsvrijheid behoudt.

Voor restaurants, koffiehuizen en cafés gelden slechts nog dezelfde beperkingen die reeds van kracht waren vóór het tijdstip, waarop Holland in oorlog was.

Dit beteekent dus, dat restaurants en dergelijke weer tot het gebruikelijke sluitingsuur geopend mogen zijn en dat ook het verkoopverbod voor alcoholische dranken weer wordt opgeheven.

Slechts de uitvoering van verduisteringsmaatregelen, welke reeds Woensdag waren aangekondigd, blijft van kracht tot nadere intrekking. Hierbij spreekt het vanzelf, dat van de burgerbevolking wordt verwacht, dat zij in het algemeen in haar optreden een bijzondere reserve aan den dag legt, welke geheel in overeenstemming is met het vertrouwen, dat de Duitsche militaire autoriteiten in haar stellen en daarom alles vermijdt, hetgeen het thans bereikte herstel van normale verhoudingen nog achteraf min of meer twijfelachtig zou maken.

Belgische geïnterneerden naar Frankrijk.

Onder hen bevindt zich Léon Degrelle.

GENèVE, 16 Mei. (D. N. B.) Uit Rijssel wordt gemeld, dat gisteren 78 civiele gevangenen uit de Belgische gevangenis te Brugge in een autobus van Duinkerken Rijssel zijn gepasseerd. Onder hen bevond zich de leider van de rexisten, Léon Degrelle, alsmede twee andere Belgische Kamerleden, die in den middag verder zijn gebracht naar „ergens in Frankrijk."

Prijsverordening.

Op bevel van den commandant van het Duitsche bezettingsleger maken de directie van handel en nijverheid en het rijksbureau voor voedselvoorziening in oorlogstijd bekend, dat het voor alle goederen en diensten verboden is de prijzen te verhoogen boven het peil van 9 Mei 1940.

Een ieder wien zulks aangaat wordt opgedragen hieraan ten strengste de hand te houden.

Berichten over Nederlandsche militairen.

De Nederlandsche radio geeft thans uitzendingen waarbij mededeelingen worden gedaan over de Nederlandsche militairen. Deze uitzendingen vinden vandaag te vier en acht uur plaats.

Alle melk moet goed gekookt worden.

Op bevel van den Duitschen Militairen Bevelhebber in Nederland maakt het Rijksbureau voor Voedselvoorziening in oorlogstijd bekend, dat in verband met het feit, dat door den loop van omstandigheden verschillende melkinrichtingsbedrijven, die gewoon waren gepasteuriseerde melk af te leveren, hiertoe thans ten deele of geheel niet meer in staat zijn, terwijl ook winning en vervoer van de melk uiteraard met grootere dan normale bezwaren gepaard gaan, de bevolking ernstig wordt aangeraden, alle melk, met uitzondering van de gepasteuriseerde melk, verpakt in fleschen, te koken en na het koken terstond af te koelen.

Ten einde zekerheid te hebben, dat de melk inderdaad goed gekookt is, verdient het aanbeveling deze twee- of driemaal zoogenaamd te laten opkomen.

Indien zulks zou worden nagelaten, is het gevaar voor het optreden van typhus-epidemieën in ernstige mate aanwezig.

Een ieder, wien zulks aangaat, wordt opgedragen hieraan ten strengste de hand te houden.

Inlichtingen over soldaten

Alleen voor de vesting Holland.

's-GRAVENHAGE, 16 Mei. — De persdienst van het Ned. Roode Kruis deelt mede, dat bij het informatiebureau van het Ned. Roode Kruis, Zwarteweg 75, Den Haag, nog géén inlichtingen zijn ingekomen omtrent deelen van het veldleger, welke geopereerd hebben in Brabant, Drente, Friesland, Gelderland, Groningen, Limburg, Overijsel, Utrecht, Zeeland en de stelling Den Helder.

De berichten zijn beperkt tot de vesting Holland.

Ieder wordt dus dringend aangeraden, geen pogingen aan te wenden persoonlijk nadere inlichtingen in te winnen.

Verder wordt het publiek er op attent gemaakt, dat inzamelingen van geld en goederen voor het Ned. Roode Kruis, zonder vertoon van een schriftelijke lastgeving van het hoofdbestuur moeten worden gewantrouwd.

Een vredige plek in den Haarlemmerhout.

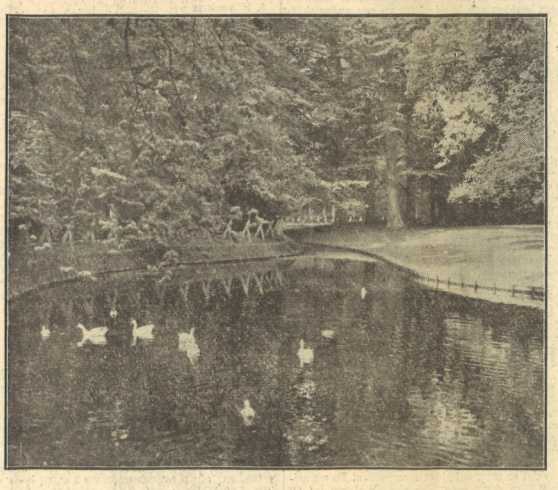

Hierboven geven wij een paar illustraties, die voor een oogenblik de aandacht mogen afleiden van de nooden en moeilijkheden dezer dagen en het besef verlevendigen van een bezit, dat ons in weerwil van veel en groot verlies bespaard is gebleven. De witte zwanen in een waterpartij in den Haarlemmer Hout . . . . een plekje in hetzelfde bosch, dat noodt tot een oogenblik van rust en vredig mijmeren . . . . Goddank, er is nog veel, dat ons kan verzoenen met het leven. Neen, wij kunnen het oog niet sluiten voor de beproevingen dezer dagen, maar God geve, dat elk het oor moge blijven leenen aan stemmen, die toch altijd blijven spreken van opgang en behoud. Daarvan gewagen de tafereelen, hierbij afgebeeld. Leven, groei en bloei . . . . zoo het getijde ons het niet deed verstaan, innerlijk weten wij het met zekerheid: een eeuwige groeikracht manifesteert zich in het leven, buiten ons en in ons, een groeikracht, die ons verheugt in tijden van opgang en die ons bemoedigen moge in tijden van neerslag. Is dit geen troost, [illegible] zwaarste beproeving?

Uiterste beperking van gebruik motorbrandstoffen.

Voorraden moeten ter beschikking worden gehouden.

Bestelling per auto van goederen verboden.

DEN HAAG, 16 Mei (A.N.P.) Het departement van Handel, Nijverheid en Vervoer maakt het volgende bekend:

Het is verboden motorbrandstof, waaronder te verstaan benzine, motorbenzol, alsmede gasolie voor snelle dieselmotoren af te leveren of te verbruiken.

Van dit verbod is uitgezonderd het afleveren aan of het verbruiken door militairen, Duitsche militaire attachés, leden van het Duitsche Gezantschap en van de Duitsche consulaten, artsen, veeartsen, verloskundigen, verplegers, verpleegsters, destructorbedrijven, brandweer, politie en post en het vervoer van goederen, dat door de Duitsche bezettingsautoriteiten is gelast.

Van het verbod is eveneens uitgezonderd het afleveren aan of het verbruiken door autoriteiten, welke door den directeur-generaal van Handel en Nijverheid of door den directeur van het rijksbureau voor aardolieproducten met machtiging van den directeur-generaal van Handel en Nijverheid worden aangewezen; en eveneens is uitgezonderd het afleveren aan of het verbruiken ten behoeve van ziekenvervoer, lijkenvervoer en evacuatie of door hen, die voorzien zijn van een schriftelijke vergunning van den burgemeester.

ENKELE VERGUNNINGEN.

De burgemeesters zullen zulk een vergunning slechts afgeven bij uiterste noodzaak ten behoeve van het vervoer van levensmiddelen, genees- en verbandmiddelen en eventueel andere goederen waarvan het onmiddellijke vervoer geboden is, en ten behoeve van begrafenissen, reparaties aan gas-, waterleiding, electriciteit, telefoon en telegraaf en ten behoeve van het afleveren aan één bepaalden pomphouder in gemeenten in welke geen groote opslagplaats van motorbrandstof is gevestigd.

Deze maatregelen hebben ten doel, dat de motorbrandstoffen slechts worden verbruikt bij uiterste noodzaak, zoodat artsen, veeartsen, verloskundigen, verplegers en verpleegsters zooveel mogelijk van andere vervoermiddelen gebruik dienen te maken en oordeelkundige wijkindeeling noodzakelijk is. Hetzelfde geldt voor het goederenvervoer.

Het vervoer en de aflevering van alle goederen aan particulieren per motorrijtuig is dan ook ten eenenmale verboden.

De voorraad motorbrandstof aanwezig in de tanks van motorrijtuigen waarvan de houders niet onder de bovengenoemde uitzondering worden vermeld, alsmede de zich elders bevindende voorraad motorbrandstof, voor zoo ver niet dienende tot aflevering aan verbruikers, aan wie volgens bovenstaande regeling mag worden afgeleverd, zal ter beschikking moeten worden gehouden.

Er zijn maatregelen in voorbereiding om dezen voorraad te vorderen. Deze vordering wordt per radio afgekondigd en treedt onmiddellijk in werking.

Oproep van den Duitschen Opperbevelhebber.

Aan het Nederlandsche volk.

De Duitsche opperbevelhebber heeft te volgende oproep tot het Nederlandsche volk gericht:

Engeland en Frankrijk hebben het Duitsche volk een oorlog opgedrongen met de bedoeling Duitschland te vernielen en te verdeelen. Daarom voert het Duitsche volk een beslissende strijd voor zijn bestaan en zijn vrijheid. Daarbij probeerden de machthebbers in Londen en Parijs andere neutrale landen in dezen oorlog te betrekken. Zij waren van plan, Noorwegen te bezetten en dan hier in den flank van het rijk binnen te vallen. Duitschland is deze poging voor geweest en verzekerde Noorwegen en Denemarken den vrede en de neutraliteit. Nadat het plan in Scandinavië mislukt was, besloten Engeland en Frankrijk tot een inval in Nederland en België om op deze wijze een inval in het Ruhrgebied te kunnen doen. Het is te betreuren, dat Nederland en België deze pogingen hebben goedgekeurd en ondersteund. Deze feiten, die door de Duitsche regeering in een memorandum van 9 Mei zijn opgesomd en bewezen, zijn de oorzaak geworden, dat Duitsche troepen op 10 Mei 1940 in Nederland en België binnengerukt zijn teneinde met militaire middelen de neutraliteit dezer landen te verzekeren. Hierbij werd de uitdrukkelijke verzekering gegeven, dat de souvereiniteit van Nederland gerespecteerd zou worden, wanneer geen tegenweer zou worden geboden. Hiertegenover heeft de Nederlandsche regeering, die inmiddels naar Londen is gegaan, tegenweer bevolen.

Het Nederlandsche leger heeft dapper en moedig zijn plicht gedaan. Het heeft in alle eer tegen een machtiger tegenstander den strijd verloren. In het door hen bezette gebied zullen de Duitsche troepen de orde en rust bewaren. Wie zich loyaal gedraagt kan rustig zijn gewone werk verrichten. Het Duitsche bestuur doet stappen om alle tot werken in staat zijnde Nederlanders van arbeid te voorzien. Als de Nederlandsche officieren bereid zijn, samen te werken, mogen zij hun werk blijven verrichten. Wie tegenstand biedt wordt naar de oorlogswetten gestraft. Bewaar de rust. U dient hiermede het best uw volk.

(A. N. P.)

Zilverbons voor loonbetaling.

De firma Guépin en Van der Vlugt, Spaarne 56, Haarlem, agentschap van de Nederlandsche Bank, deelt ons mede dat zij thans zooveel mogelijk aan werkgevers zilverbons van f 1 en f 2.50 tegen inruil van bankpapier kan leveren voor de uitbetaling van loonen. Werkgevers moeten daartoe hun bewijsstukken (loonlijsten) toonen. Het kantoor is geopend van 9—12 v.m. op Zaterdag en van 9—12 v.m. en 2 tot 3.30 n.m. op andere werkdagen.

De Italiaansche pers: Millioenslag in België nadert eindstadium

Duitsche troepen uit Nederland ter versterking opgerukt

ROME, 17 Mei (Stefani). De bladen berichten, dat enkele millioenen menschen betrokken zijn in den geweldigen veldslag, welke wordt gestreden tusschen Antwerpen en Sedan en welke zijn einde nadert. Men wijst op de wanbeyiga pogingen van de geallieerden om den opmarsch van de Duitsche pantserafdeelingen over de Maas tegen te houden en op de ernstige bedreiging voor den oostelijken vleugel van het Belgische front door de troepen, welke uit Nederland komen.

De „Popolo di Roma" schrijft dat de Duitschers steeds hun initiatief bewaren en hun superioriteit in de lucht handhaven. De „Popolo d'Italia" is van meening dat het Duitsche offensief in België thans heel anders verloopt dan in 1914, want Duitschland heeft thans in het Westen zijn geheele macht verzameld, terwijl door het Duitsch-Italiaansche verdrag de geallieerden gedwongen zijn ongeveer een millioen man te bewaren aan het front van de Alpen en op andere punten aan de Middellandsche Zee. Het blad wijst verder op de mogelijkheid voor Duitschland om dank zij zijn ontegenzeggelijke superioriteit naar het hart van Frankrijk op te rukken en tegelijkertijd Engeland te verslaan. Het blad trekt de conclusie dat Duitschland thans vele vruchten plukt van de ernstige fout van de geallieerden om de neutrale mogendheden in den oorlog te betrekken.

Bommen op Keulen.

Eén doode en één gewonde; geringe materieele schade.

KEULEN 17 Mei (D. N. B.). — De Keulsche kranten deelen mede dat in den nacht van 15 op 16 Mei vijandelijke vliegtuigen boven Keulen zijn verschenen en bommen omlaag hebben geworpen. Een bom kwam neer in de onmiddellijke omgeving van een boerderij. Hierbij werd een man gedood en een ander gewond. Enkele huizen werden beschadigd. De meeste bommen kwamen buiten de stad in het vrije veld terecht, de materieele schade is gering. Door onmiddellijk optreden van de luchtdoelartillerie werden de toestellen verdreven.

Vreemdelingen in Joego-Slavië.

Allen moeten zich bij de politie melden.

In Joego-Slavië moeten alle buitenlanders zich bij de politie melden om hun verblijfsvergunning te laten verlengen.

(D.N.B.)

Ruim 700 millioen voor het Amerikaansche leger gevraagd.

Voorstel bij het Huis van Afgevaardigden ingediend.

(Men zie ook elders in dit nummer).

WASHINGTON 17 Mei (D. N. B.) — Kort nadat Roosevelt zijn boodschap betreffende militaire credieten in het Congres had voorgelezen diende de commissie voor militaire aangelegenheden van het Huis van Afgevaardigden een voorstel in, dat 726 millioen dollar voor het uitbreidingsprogram van het leger vraagt. Dit program omvat de volgende punten: aankoop van verder luchtafweergeschut, moderniseeren van de gevechtsvliegtuigen, opleiding van 15.000 man nieuwe troepen, verbetering van de defensie-installaties in de Panamakanaalzône, inrichting van een luchthaven in Anchorage (Alaska), benevens opvoering van de munitieproductie.

Reynaud spreekt in de Fransche Kamer.

De Fransche Kamer kwam gistermiddag onder voorzitterschap van Herriot bijeen om een verklaring aan te hooren van Reynaud over den militairen toestand. Reynaud verklaarde volgens het D. N.B. o.a.: „Hitler wil in twee maanden winnen. Hij wil niet inzien dat hij al verloren heeft en hij heeft het risico op zich genomen. Wij zijn volkomen gereed voor het gevaar. Wij moeten onze zielen van staal maken. Wij zijn vol hoop".

HEDEN: 6 PAGINA'S

Artikelen

R. P.: Hervatting. pag. 1
Filmschouw pag. 2
H. D. Vertelling: De oplossing. pag. 2
J. S. Visser: Een raadselachtige steen. pag. 3
Van onzen reizenden redacteur: Van Frisco naar Curacao. pag. 5
Litteraire Kantteekeningen. pag. 5